

Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
Vlaamse overheid

Jaarverslag 2012

2

3

4

6

7

8

9

10

11

12

20

21

23

26

25

24

27

28

29

Tijdig betalen facturen

31

32

33

34

35

Elektrisch voertuig

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Wie zijn we	4
Beleidsevaluatie	5
Organisatiedoelstellingen	6
Kerncijfers	7
Wat doen we	9
Europa	10
<i>European Strategy Forum on Research Infrastructures</i>	11
<i>EU2020</i>	12
<i>ERA-IB2</i>	13
<i>Vlaamse deelname aan EU programma's</i>	14
<i>EWI in Raad Concurrentievermogen</i>	15
<i>Energietechnologie in Vlaanderen</i>	16
<i>KET-platform</i>	18
<i>JPI Oceans</i>	19
Vlaanderen in Actie	20
<i>Sociale innovatie</i>	21
<i>Slimme specialisatie</i>	23
<i>Nieuw Industrieel Beleid</i>	24
<i>Scherpstelling innovatiebeleid</i>	26
Naar een digitale toekomst	27
<i>Brussels declaration</i>	28
<i>FRIS onderzoeksportaal</i>	29
<i>Vlaams Supercomputer Centrum</i>	30
Wetenschap in de kijker	31
<i>Campagne Richting Morgen</i>	32
<i>Nieuwe WIN-site</i>	33
<i>Simon Stevin</i>	34
<i>Nieuw BOF-besluit</i>	36
<i>Interministeriële Conferentie Wetenschapsbeleid</i>	37
<i>Studie bio-economie in Vlaanderen</i>	39
<i>Wetenschapsweek</i>	41
Steunpunten	42
<i>Beleidsrelevant onderzoek</i>	43
<i>Ondernemen en Regionale Economie</i>	44
Interne projecten 2012	45
Tijdig betalen van facturen	46
Samenwerkingsverbanden	47
Klachtenmanagement	48
Organisatiebeheersing	49
ICT-meerjarenplan	50
Elektrisch voertuig	51

Voorwoord

'Innovatie onderscheidt een leider van een volger.' Met dit citaat van Steve Jobs in gedachten, bestendigde het departement Economie, Wetenschap en Innovatie ook in 2012 zijn pioniersrol op het vlak van voortdurende vernieuwing.

Innovatie betekent: vooruit denken. We kunnen ons dan ook geen betere slogan voorstellen dan die van onze campagne **'Richting morgen'**, waarin we komaf maken met de gebruikelijke clichés over wetenschap, technologie en innovatie door niet-traditionele rolmodellen te tonen.

We rekenen ook af met vooroordelen over onze instelling als een logge administratieve machine. Een voorbeeld: via een intensieve opvolging en doorlichting van onze interne processen werd bijna **97 % van onze facturen tijdig betaald**.

Op **sociaal vlak** streven we naar een 'challenge driven innovation' om via innovatie economische activiteit te verankeren in duurzame, diverse tewerkstelling.

Het actieplan **'Nieuw Industrieel Beleid'** kwam op kruissnelheid, via de ontwikkeling van een operationeel transformatiemodel, om bestaande industriële activiteiten te vernieuwen en bijkomende initiatieven te ontwikkelen.

Woorden wekken, maar voorbeelden strekken. Hoe kunnen we innovatie nog actiever promoten dan daadwerkelijk op de werkvloer in actie te komen en er ons aankoopbeleid op af te stemmen? Sinds het najaar 2012 voert een **elektrische wagen** onze ambtenaren letterlijk richting morgen!

Wie zijn we?

Beleidsevaluatie

2011 en 2012 waren piekjaren op het vlak van evaluaties: acht evaluatiedossiers werden afgerond, vier evaluaties werden voorbereid ter uitvoering in 2013.

In de eerste helft van 2012 zijn dit onder meer de evaluaties van **F.T.I.** (Flanders Technology International vzw), van de wetenschappelijke onderzoeksopdracht van de instellingen **Vlerick Leuven-Gent Management school**, **Orpheus** en het **Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG)** en de evaluatie van het strategische onderzoekscentrum **VITO**. Voor die laatste opteerden we voor een diepte-analyse aangevuld met een beoordeling in de breedte (een evaluatie vanaf het ontstaan van VITO in 1991), waardoor dit gedeeltelijk een meta-evaluatie is. Voor de evaluatie van VITO werkten we samen met onze collega's van het departement LNE die het beheersreglement opvolgen waarin de referentietaken van VITO nader worden gespecificeerd, aangezien de evaluatie ook betrekking had op deze referentietaken.

In de tweede helft van 2012 werden de evaluaties van het **Herculesmechanisme** (en de Herculesstichting), het **Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor de Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW)** en het **Expertisecentrum voor Onderzoek en OntwikkelingsMonitoring (ECOOM)** afgerond.

In 2012 werden ook nog een aantal evaluaties voorbereid voor 2013: de evaluaties van de de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en de interfaceactiviteiten, van de wetenschappelijke Olympiades en van Vlajo en de Stichting Onderwijs & Ondernemen.

Daarnaast zullen we in 2013 een kader uittekenen om over te gaan naar **systemevaluatie** (eerder dan alleen punctuele evaluaties uit te voeren) en deze in 2014 implementeren.

Standaarden

We formaliseerden de evaluatiestandaarden via toepassing in de convenanten met de strategische onderzoekscentra VIB, Imec en IBBT (nu iMinds). In elke overeenkomst wordt een gestandaardiseerd evaluatieluik opgenomen, dat we kunnen afstemmen op de specifieke eigenschappen van de begunstigde.

Evaluatie van onze evaluaties

Het natraject "evaluatie van de evaluatie" (meta-evaluatie) om het evaluatieproces te verbeteren zullen we pas in 2013 uitvoeren. Wel is er al gestart met het systematisch bijhouden van de conclusies en aanbevelingen uit evaluaties en de wijze waarop deze conclusies en aanbevelingen gehanteerd worden in het daarop volgend proces van beleidsvoorbereiding. Daarnaast gaven we ook een aanzet voor de ontwikkeling van systemevaluatie in het kader van een stage.

Gewaardeerde expertise

De aanpak van het departement EWI wordt duidelijk gewaardeerd binnen het veld van de beleidsevaluatie. In oktober 2012 lichtte onze collega Sabine Borrey onze expertise op het vlak van evaluatiepraktijk toe binnen **de opleiding "Beleidsevaluatie"** die het Instituut voor de Overheid organiseert. Deelnemers en organisatoren waren vol lof over de interessante toelichting en transparante aanpak die EWI met betrekking tot beleidsevaluatie hanteert.

Organisatie doelstellingen

MANO - Managementovereenkomst

In het kader van “Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)”, de omvangrijke hervormingsoperatie die de Vlaamse overheid slagvaardiger moet maken, sluiten de departementen van de Vlaamse overheid **managementovereenkomsten** af met hun functioneel bevoegde minister(s). De eerste generatie loopt van 2011 tot 2015. De inspiratie hiervoor komt uit het *New Public Management (NPM)*, dat goede praktijken uit de privésector bij de overheid introduceert. Een van de elementen ervan is een grotere autonomie voor de topmanagers. Zij werken met prestatiecriteria, –indicatoren en duidelijk gekwantificeerde doelstellingen.

De managementovereenkomst is de concrete neerslag van de afspraken tussen de minister(s) en de secretaris-generaal. Strategische en operationele **organisatie doelstellingen** bepalen hoe het departement zijn kerntaken vervult en het beleid ondersteunt. Elke managementovereenkomst bevat ook twee generieke doelstellingen: (1) het verhogen van de maturiteit van de eigen organisatie en (2) het realiseren van meetbare efficiëntiewinsten.

De EWI-managementovereenkomst werd op 17 december 2010 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Zij brengt de volgende beleidsopties in de praktijk: “Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden”, “Economie – De Open Ondernemer”, “Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie” en “Economisch overheidsinstrumentarium”. De overeenkomst is uiteraard gekaderd in het toekomstplan Vlaanderen in Actie (ViA) en het bijbehorende Pact 2020, het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014.

Enkele belangrijke aandachtspunten bepalen de missie en opdracht van het Departement EWI:

- bedrijven door de crisis helpen;
- meer en sterker ondernemerschap;
- een meer groene economie;
- meer groeiende ondernemingen;
- een meer innovatieve en kennisintensieve economie;
- focussen op economische clusters, thematische speerpunten en grote projecten;
- Vlaanderen tot een internationale speler maken;
- versterken van de excellentie en dynamiek van het grensverleggend, niet-gericht onderzoek;
- meer kansen voor onderzoekstalent;
- uitbouwen van een toponderzoeksinfrastructuur;
- meer gestroomlijnd en outputgedreven onderzoeksbeleid;
- administratieve vereenvoudiging.

De uitvoering van de managementovereenkomst wordt opgevolgd d.m.v. een jaarlijks voortgangsrapport. In 2011 werkte het departement met informele kwartaalrapporteringen aan de ministers. De afdeling Kennisbeheer ontwikkelde een opvolginstrument waarmee de meetindicatoren en efficiëntiewinsten systematisch in kaart worden gebracht. Voordeel van kwartaalrapporteringen is de gerichte opvolging. In 2012 wordt deze methodiek opnieuw gehanteerd, met drie in plaats van vier periodieke rapporteringen.

JOP - Jaarondernemingsplan

Sterk gerelateerd aan de managementovereenkomst is het **jaarondernemingsplan**. Waar de MANO een meerjarenperspectief bevat, is het ondernemingsplan er de jaarlijkse vertaling van. Per afdeling worden concrete initiatieven opgesomd. De opvolging gebeurt op “away days”, dagen waarop de directieraad in afzondering reflecteert over het verloop van het JOP en bijstuurt waar nodig. Zoals in 2012 zal deze oefening ook in 2013 twee keer worden gemaakt. Het jaarondernemingsplan voor 2012 is grotendeels gerealiseerd; het jaarondernemingsplan 2013 staat in de steigers.

Speurgids 2012

De Speurgids Ondernemen en Innoveren 2012 geeft een overzicht van het totale wetenschaps- en innovatiebudget in 2012 en biedt hiermee een belangrijke aanzet voor verdere analyse en monitoring van het Vlaamse economie-, wetenschaps- en innovatiebeleid.

Ondernemen

Tal van instrumenten die het 'open ondernemerschap' stimuleren, worden in de kijker gezet: de Waarborgregeling als steun voor bedrijven in de huidige crisissituatie, de KMO-Portefeuille en het Nieuw Industrieel Beleid, meer groene economie dankzij de Ecologiepremie PLUS, meer groeiende ondernemingen via Groeimezzanine, ... enkel een greep van de concrete maatregelen die willen bijdragen tot een goed werkende Vlaamse kenniseconomie.

Het Agentschap Ondernemen beschikt hiervoor over een subsidie-enveloppe van ongeveer 220 miljoen euro om bedrijven en bedrijfsorganisaties te ondersteunen.

Innoveren

De Speurgids Ondernemen & Innoveren analyseert de middelen voor het wetenschaps- en innovatiebeleid van de Vlaamse overheid en plaatst ze in een tijdreeks vanaf 1993 tot heden. In 2012 bedroeg het **totaal wetenschaps- en innovatiebudget 1,89 miljard euro**, waarvan **1,2 miljard voor onderzoek en ontwikkeling (O&O)**, verspreid over de dertien beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Naar aanleiding van het VRWI-advies 153 "De 1%-norm voor O&O" besliste de Vlaamse Regering over een verhoging van het budget voor O&O in 2012 met 60 miljoen euro.

Groeipad

Van het groeipad van 60 miljoen euro wordt 14 miljoen euro toegevoegd aan de budgetten van het FWO. Dit extra budget zal gebruikt worden voor steun aan onderzoeksmandaten en -projecten, aan het brain-gain-programma Odysseus, Big Science projecten en andere internationale samenwerkingsverbanden.

Aan IWT werd er 14 miljoen euro extra toegekend voor de ondersteuning van bedrijfsprojecten, strategisch basisonderzoek, Baekelandmandaten en toegepast biomedisch onderzoek met maatschappelijke finaliteit.

De Herculesstichting krijgt een extra budget van 10 miljoen euro waarvan 5 miljoen euro is voorzien voor de reguliere oproepen en 5 miljoen euro voor bijzondere initiatieven rond grootschalige infrastructuur.

Voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen van de universiteiten worden 7 miljoen extra middelen voorzien, voor de integratie van het hoger onderwijs 3,05 miljoen euro.

Ook de strategische onderzoekscentra zien hun budgetten toenemen. Aan IMEC wordt 1,6 miljoen euro extra middelen toegekend, aan VIB 2,2 miljoen euro en aan iMinds 1 miljoen euro.

Tot slot verwerven de industriële onderzoeksfondsen 2 miljoen euro extra middelen en de wetenschappelijke instellingen 1,45 miljoen euro.

Analyses

In de Speurgids Ondernemen & Innoveren 2012 vindt de geïnteresseerde lezer analyses van de overheidsinspanningen voor O&O, een kernindicator voor het innovatiebeleid, met een link naar het aandeel van de overheid in de O&O-intensiteit, de zogenaamde **1%-norm**. Om de internationale positie van Vlaanderen te duiden, worden de O&O-overheidsinspanningen van Vlaanderen in een internationale context geplaatst.

U kan de volledige publicatie downloaden op www.speurgids.be. Via de [zoekmachine van de Speurgids Ondernemen & Innoveren](#) kan u snel specifieke informatie opvragen over beleidsinitiatieven of kredietlijnen.

Wat doen we?

Europa

The European Strategy Forum on Research Infrastructures

Op gezamenlijk initiatief van de ministers voor Wetenschap van de EU-lidstaten en de Europese Commissie werd eind 2004 aan het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) een mandaat gegeven om de noden aan Europese onderzoeksinfrastructuur in kaart te brengen. **Het doel:** op basis van internationale aanbevelingen een 'roadmap' (stappenplan) opstellen voor grootschalige onderzoeksprojecten die de komende 10 à 15 jaar van cruciaal belang zijn voor de Europese competitiviteit. Onderzoeksinfrastructuur speelt immers een almaar belangrijker rol in de ontwikkeling en toepassing van nieuwe kennis en technologie. Bovendien is 'state of the art' infrastructuur eveneens een troef in het aantrekken en behouden van belangrijke industriële actoren.

Vlaanderen heeft in een eerste bevragingronde en selectieprocedure via de Herculesstichting vier ESFRI-projecten uit de roadmaps 2006 en 2008 geselecteerd: ESSurvey, SHARE, ICOS en LifeWatch. Op die manier draagt het bij aan de realisatie van de pan-Europese infrastructuur-component van de Europese Onderzoeksruimte (EOR).

Een woordje uitleg

ESSurvey (European Social Survey) is een tweejaarlijkse enquête die het gedrag van Europese burgers nagaat. **SHARE** (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) brengt de gezondheid en sociaal-economische status van de bevolkingsgroep van 50 en ouder in kaart. ICOS en LifeWatch zijn projecten die nieuwe wetenschappelijke inzichten kunnen bieden in uitdagingen als de klimaatwijziging en een sterk veranderende biodiversiteit. **ICOS** (Integrated Carbon Observation System) is een meetnet voor het meten van broeikasgassen op land en op zee. Momenteel staan er in Vlaanderen twee meettoren, in Brasschaat en Lochristi. Daarnaast wordt met ESFRI-middelen een derde toren gebouwd in het Nationaal Park Hoge Kempen en zullen metingen op het Vlaams onderzoeksschip 'Simon Stevin' bijdragen tot de marine-component van het meetnet. Aan de Universiteit Antwerpen wordt ook een deel van de centrale infrastructuur rond de dataverwerking ingeplant. Zo krijgt Vlaanderen een leidende rol binnen ICOS.

Lifewatch verzamelt gegevens rond de biodiversiteit, zowel op land als op zee, en maakt deze beschikbaar voor wetenschappers, beleidsbepalers, onderwijs en het brede publiek. Vlaanderen neemt deel met de tandem VLIZ-INBO, die instaat voor het uitwerken van het Vlaams Lifewatch-Observatorium. Daarnaast wordt vanuit het VLIZ-datacentrum de 'Taxonomic Backbone' als Europese centrale Lifewatch-component gebouwd.

Naast deze 4 ESFRI-projecten financiert Vlaanderen in het kader van het ESFRI-project **PRACE** (partnership for advanced computing in Europe) eveneens de verdere uitbouw en de dienstverlening van de TIER2-infrastructuur (lokale rekeninfrastructuur) aan de Vlaamse universiteiten en de installatie van de eerste TIER1 (of regionale rekeninfrastructuur) in Vlaanderen. PRACE is gericht op het koppelen van TIER1- en TIER0-infrastructuur. Vlaanderen heeft ook ingetekend als geassocieerd partner in de constructie van de High Resolution Separator (HRS) van de Super Separator Spectrometer (S3) van de GANIL/SPIRAL2-infrastructuur. Vlaamse onderzoekers zullen kunnen werken in deze SPIRAL2-faciliteit binnen het GANIL-deeltjesversnellercomplex. Dit biedt unieke mogelijkheden op het gebied van onderzoek op zware ionen, een activiteit die complementair is aan het werk in CERN.

[Je kan alle informatie over de ESFRI-onderzoeksinfrastructuren hier vinden.](#)

EU2020

De EU2020-strategie is **het belangrijkste langetermijn beleidsplan op het overkoepelende EU-niveau**. Het is gebaseerd op drie samenhangende en elkaar versterkende hoofdlijnen (slimme groei, duurzame groei, inclusieve groei). De voortgang ervan wordt middels (cijfermatige) doelstellingen en zeven meer inhoudelijke kerninitiatieven / vlaggenscheppen opgevolgd. Twee van deze laatste hebben rechtstreeks betrekking op het EWI-beleidsdomein: "Innovatie-Unie" en "Industriebeleid in een tijd van mondialisering". Ze sluiten aan bij de doorbraken en de doelstellingen die zijn vastgelegd in ViA en gepreciseerd in 20 hoofdstukken in het Pact 2020.

België moet zoals de andere EU-lidstaten jaarlijks zijn nationaal hervormingsprogramma (NHP) EU 2020 indienen tegen uiterlijk 15 april. Vlaanderen stelt een eigen afzonderlijk hervormingsprogramma (VHP) op en doet een inbreng in de Belgische rapportering (NHP). Het VHP gaat ook als bijlage mee met het NHP. In het VHP behandelt het Hoofdstuk 3 over "Competitieve en duurzame economie" de EWI-thema's en -doelstellingen. Belangrijke evoluties en nieuwe initiatieven rond thema's als bv. het Nieuw Industrieel Beleid, de strategische investeringssteun, of de ecologiepremie worden erin toegelicht, naast initiatieven te situeren binnen de innovatieknooppunten (Proeftuin Zorginnovatie, ICleantech, enz.). Het rapport is beschikbaar via de webstek van Vlaanderen in Actie: www.vlaandereninactie.be, inclusief een ingekorte Engelstalige versie.

Betrokkenheid van EWI

Het EWI-domein is nauw bij deze programma's betrokken, niet alleen omwille van zijn inhoudelijke thematiek, maar ook omdat in moeilijke economische en budgettaire periodes, aspecten die betrekking hebben op economische groei, bedrijven, kmo's, en innovatie, bijzondere aandacht krijgen. EWI behandelt de beleidsvelden ondernemerschap en industrie, en onderzoek en innovatie. De medewerking van het departement is ook **van essentieel belang** bij de jaarlijkse specifieke ontmoeting tussen België en de Europese Commissie over het thema industriebeleid (inclusief innovatie). Op deze ontmoeting wordt het concurrentievermogen en de voorbereiding voor het nieuwe NHP rond industrie (en innovatie) besproken. Volgende onderwerpen komen aan bod: concurrentievermogen, ondernemerschap, bedrijfsomgeving, kmo's, duurzaamheid en industriebeleid, O&O en innovatie. Verder ook aspecten van onderwijs/opleiding, klimaat en energie, en werkgelegenheid. De Commissie stuurt vooraf telkens een gedetailleerde vragenlijst door naar België. Het geheel wordt door de FOD Economie, KMO en Energie gecoördineerd.

Op EU-niveau dienen de lidstaten hun NHP EU2020 gezamenlijk in met het opvolgrapport van de doelstellingen van het Stabiliteits- en Groeipact. Dit laatste is vooral macro-economisch gericht en kreeg door opeenvolgende crisissen sedert eind 2008 steeds meer aandacht. Sinds 2012 is de monitoring van de lidstaten door de Commissie aanzienlijk verscherpt, waarbij er o.a. afspraken worden gemaakt in het kader van de jaarlijkse groeistrategie (of "Annual Growth Survey" (AGS)), het "Euro Plus Pact" en de landspecifieke aanbevelingen (of "country-specific recommendations" (CSR)). Begin van het jaar is er hierover voortaan ook een specifieke bilaterale samenkomst tussen ons land en de Commissie. In het kader van het Belgische concurrentievermogen, ging eind 2012 over dit thema ook een specifieke bilaterale samenkomst door tussen België en de Commissie. In 2013 organiseert het Comité van de Regio's over de verschillende EU2020-kerninitiatieven telkens een bevraging gevolgd door een colloquium. Vlaanderen heeft zich ertoe verbonden hieraan actief mee te werken. Het departement EWI zal de nodige initiatieven nemen met betrekking tot het industriebeleid en het innovatiebeleid.

ERA-IB2

Het Europees coördinatienetwerk ERA-IB bundelt de krachten inzake industriële biotechnologie (IB) tussen 19 beheerders en financierders van onderzoeksprogramma's (overheden, onderzoeksraden en agentschappen) uit 15 verschillende landen. Het departement EWI staat in voor de communicatie en verspreiding.

ERA-IB werd gelanceerd in 2006 en kende in december 2011 een nieuwe doorstart onder de naam ERA-IB2. Dit vierjarig programma functioneert binnen het Zevende Europees kaderprogramma en wil de Europese onderzoeksruimte (EOR) versterken door het onderzoeksbeleid af te stemmen op de economische en sociale ambities. Gecoördineerde samenwerking tussen zowel EU-lidstaten als niet-EU-lidstaten zal tot een geïntegreerde Europese en op kennis gebaseerde bio-economie (KBBE) leiden. Grensoverschrijdende partnerschappen tussen de industriële sector en onderzoekers stimuleren zo de overdracht van technologieën en kennis van levenswetenschappen om duurzame en eco-efficiënte ontwikkelingen aan te moedigen.

IB-projecten samen aanpakken

Tijdens de eerste periode (2006-2011) lanceerde ERA-IB twee oproepen om onderzoekers te verenigen om grensoverschrijdende IB-projecten uit te voeren, gemeenschappelijk gefinancierd door de leden van het ERA-IB-netwerk. De eerste oproep resulteerde in acht projecten met een totaalbudget van 9.7 miljoen euro. Het departement EWI bundelde de resultaten in oktober 2012 in een 'call brochure: projects of the first transnational call'.

De tweede oproep leidde tot financiering van tien projecten voor een totaalbudget van 11.1 miljoen euro. We sloten de derde oproep in juli 2012 af en selecteerden twaalf projecten uit een totaal van 33 voorstellen die in aanmerking komen voor subsidies, dit voor een totaalbudget van 18 miljoen euro. Een vierde oproep, wat een samenwerking zal zijn tussen ERA-IB en het ERA-NET EuroTransBio, wordt in februari 2013 gelanceerd. Het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) ondersteunt de deelname van Vlaamse partners in deze projecten.

Naast de brochure met het overzicht van de resultaten van de eerste oproep, zendt het departement EWI ook een halfjaarlijkse ERA-IB-nieuwsbrief uit. Schrijf je hiervoor in via de vernieuwde website www.era-ib.net.

Vlaamse deelname aan Europese programma's

We analyseren systematisch de Vlaamse deelname aan de Europese Kaderprogramma's. Momenteel loopt het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (7KP) (2007 - 2013). Dit is het belangrijkste instrument van de Europese Commissie om de European Research Area (ERA), een systeem van onderzoeksprogramma's die de wetenschappelijke middelen van de Europese Unie integreren, te realiseren. Het heeft tot doel om onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten binnen de Europese Unie te stimuleren.

Het Zevende Kaderprogramma bestaat uit vier specifieke programma's die als volgt werden begroot:

- Samenwerking: 32.413 miljoen euro,
- Ideeën: 7.510 miljoen euro,
- Mensen: 4.750 miljoen euro en
- Capaciteiten: 4.097 miljoen euro.

Vlaanderen nam tot op 19 juni 2012 met 350 deelnemers 1.775 keer deel aan 1.387 projecten binnen het Zevende Kaderprogramma. De Vlaamse deelnames totaliseren daarmee voorlopig een deelnametoelage van ongeveer 640,2 miljoen euro. Dit vertegenwoordigt 2,41% van de totale toelage die door de Europese Commissie voor participatie in 7KP werd uitgekeerd.

Als we voor 7KP een verwachte Vlaamse return van ongeveer 2,3% vooropstellen, dan kunnen we concluderen dat Vlaanderen met 2,41% tot hiertoe boven de verwachting heeft gescoord. Ten opzichte van voorgaande kaderprogramma's (5KP en 6KP) zien we na een dalende trend voor het eerst opnieuw een duidelijke stijging. [De tussentijdse analyse kan je op de EWI-website downloaden.](#)

Regionale deelnames

[Het AMCER-project](#) (Advanced Monitoring and Coordination of EU R&D policies at regional level) analyseert de regionale deelnames in het kaderprogramma, omdat de regio's tot nu toe slechts een gefragmenteerd beeld hebben van de territoriale impact van de toewijzing van het EU-regionaal beleid op het vlak van onderzoek en ontwikkeling (O&O) en van de resultaten van de Europese programma's op hun grondgebied.

9 regio's nemen deel aan dit project om een gemeenschappelijk monitoringsinstrument te ontwikkelen voor EU-financieringsprogramma's op regionaal niveau. Dit moet regionale actoren in staat stellen om hun O&O-beleid efficiënter te maken.

EWI in de Raad Concurrentievermogen

Ons internationaal beleid richt zich in de eerste plaats op de Europese Unie. Naast het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling (7KP) en het Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie (CIP) volgt EWI ook actief het beleid op binnen de Raadsformatie Concurrentievermogen. Die bestaat uit de Raad Industrie, de Raad Interne Markt, de Raad Onderzoek en de Raad Ruimtevaart.

Om de werkzaamheden op de voet te volgen, vaardigde EWI een voltijdse raadgever af bij de EU. Hij waakt over onze Vlaamse/Belgische belangen door actief deel te nemen aan de onderhandelingen onder de 27 EU-lidstaten en zorgt voor een goede voorbereiding van de Vlaamse ministers wanneer zij België vertegenwoordigen in de Raad van Ministers van de EU voor het industrie- en het onderzoeksbeleid. Tijdens de eerste helft van 2012 vertegenwoordigde minister-president Kris Peeters België in de Raad Industrie, tijdens de tweede helft van 2012 was het de beurt aan zijn collega viceminister-president Ingrid Lieten in de Raad Onderzoek.

COSME en Horizon 2020

In 2012 ging onze aandacht vooral uit naar de onderhandelingen over de opvolgers van CIP en 7KP.

De opvolger van CIP heet **COSME (Programma voor het Concurrentievermogen van KMO's en bedrijven)** en beschikt over een budget van 2,6 miljard euro voor de periode 2014-2020. De onderhandelingen leverden weinig problemen op. COSME zal voor de helft uit financiële instrumenten bestaan (in de vorm van risicokapitaal en garanties) en voor de helft uit beleidsmaatregelen (uitwisselen van goede praktijken, ondersteuning van het Enterprise Europe Netwerk, Erasmus for Young Entrepreneurs,...). Er was enige spanning tussen lidstaten die zoveel mogelijk middelen in het mandje van de financiële instrumenten wensten te leggen en de lidstaten, waaronder België, die opteerden voor een meer evenwichtige benadering zoals voorgesteld door de Europese Commissie. Uiteindelijk werd het Commissievoorstel grotendeels behouden.

Voor 7KP spreken we van het programma **Horizon 2020** met een voorgesteld budget van 80 miljard euro. De rode draad door het Commissievoorstel voor Horizon 2020 is vereenvoudiging. De Commissie wenst komaf te maken met de hoge administratieve lasten bij de deelname aan de Europese onderzoeksprogramma's. Op die manier hoopt zij onder meer de neergaande trend bij de deelname van industriële spelers om te buigen. Bij de onderhandelingen rond Horizon 2020 waren er twee tegenstrijdige visies tussen de voorstanders voor verdeling op basis van het excellentieprincipe (de 'oude' voornamelijk West-Europese lidstaten) en de aanhangers voor maatregelen en middelen voor het verbreden van de deelname aan het programma (de 'nieuwe' lidstaten, voornamelijk Centraal- en Oost-Europese landen). Uiteindelijk werd een evenwichtig compromis gevonden.

België pleitte samen met landen zoals Nederland, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Finland en Spanje ook voor het behoud van terugbetaling van werkelijk gemaakte indirecte kosten. De Commissie had deze optie geschrapt in naam van vereenvoudiging en vervangen door een forfaitair tarief, dat voor sommige Vlaamse spelers met een grote infrastructuur evenwel niet kostendekkend is. Hier heeft België echter het onderspit gedolven. In 2013 volgt de onderhandeling met het Europees Parlement, medewetgever voor beide programma's.

Energietechnologie in Vlaanderen en Europese opportuniteiten

De transitie van Vlaanderen naar een koolstofarme economie is noodzakelijk voor het realiseren van onze klimaatdoelstellingen, onze energieonafhankelijkheid te verzekeren en de competitiviteit van de Vlaamse industrie te waarborgen en te versterken. Energietechnologie ligt aan de basis van deze transitie. Het innovatiepotentieel in energietechnologie in Vlaanderen kan hierbij optimaal benut en ingezet worden.

Deze energietransitie is niet enkel een Vlaamse maar ook een Europese en mondiale uitdaging. Europa heeft de klimaat- en energiethematiek daarom al jaren hoog op de agenda staan. In de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei zijn de 20-20-20 doelstellingen van het Europese energie- en klimaatpakket een hoofddoelstelling. Bijkomend heeft de Europese Raad in 2011 de 2050-doelstelling naar voren geschoven om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 tot 95% te verminderen ten opzichte van 1990. Europa heeft de innovatie in energietechnologie steeds als cruciaal beschouwd voor het realiseren van deze doelstellingen.

SET-plan

In 2007 lanceerde de Europese Commissie [het Strategic Energy Technology Plan \(SET-plan\)](#) als de essentiële technologiepijler van het Europese energie- en klimaatbeleid. Het SET-plan heeft tot doel het versnellen van de ontwikkeling en de uitrol van koolstofarme technologieën om zo de ambitieuze 20-20-20-doelstellingen te bereiken en Europa op weg te zetten naar een echte koolstofarme economie tegen 2050. Via een sterk gecoördineerd aanpak met alle lidstaten en regio's wil Europa zijn competitiviteit in de energietechnologiesector handhaven en versterken om zo de klimaat- en energieuitdaging succesvol aan te pakken. Ook de Europese [Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050](#) benadrukt het grote belang van technologische innovatie en de impact hiervan op zowel de kostenefficiëntie van de energietransitie als de creatie en het behoud van groene werkgelegenheid in Europa.

Voor Vlaanderen biedt het Europese energietechnologiekader heel wat interessante opportuniteiten. Als kleine regio heeft Vlaanderen er alle belang bij om haar Wetenschaps- en Innovatiebeleid slim en strategisch af te stemmen op het Europese beleidskader en de hieraan gekoppelde financieringsinstrumenten. Door de juiste strategische keuzes kan Vlaanderen de Europese financiering als hefboomfinanciering gebruiken voor de versterking van haar eigen innovatiebeleid. De energietechnologiesterken in Vlaanderen kunnen op deze manier optimaal renderen ten behoeve van onze eigen energietransitie en van ons economisch weefsel.

Slimme innovatiestrategie voor energietechnologie

Met deze visie en ambitie voor ogen organiseerde de energietechnologiesector zich in Vlaanderen de voorbije jaren om een slimme innovatiestrategie voor Vlaanderen uit te werken met het Europese SET-Plan als referentiekader. In 2010 initieerde het departement EWI **de studieopdracht 'Energietechnologie in Vlaanderen en Europese opportuniteiten'** die tot doel had de energietechnologiesterken in Vlaanderen in kaart te brengen met het oog op een strategische positionering in het Europese SET-Plan. Voortbouwend op de EWI-studie en de op gang gebrachte dynamiek engageerden een aantal stakeholders zich in 2011 tot een verdere verfijning en verdieping van de strategische oefening. In de zogenaamde **SET-Flanders-oefening**, hierbij ondersteund door de technologieplatformen Generaties & Smart Grids Flanders. Het resultaat was een gedetailleerde innovatieagenda voor hernieuwbare energie en slimme elektriciteitsnetwerken voor Vlaanderen met technologiespecifieke roadmaps geënt op de Europese SET-Plan Roadmaps.

Innovatieknooppunt Groene Energie

In mei 2011 publiceerde de Vlaamse Regering de conceptnota "Innovatiecentrum Vlaanderen" die invulling wil geven aan het gericht innovatiebeleid in functie van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. De nota definieert zes innovatieknooppunten, waaronder het knooppunt Groene Energie, waar de wetenschappelijke en technologische sterkten van Vlaanderen gekoppeld worden aan de grote uitdagingen. Voor elk van de innovatieknooppunten zullen innovatieregiegroepen (iRGs), opgericht in de schoot van de VRWI, strategische innovatieagenda's (SIA) voor de middellange termijn uittekenen die het Vlaamse innovatiebeleid dienen te versterken mede door een betere positionering van Vlaanderen in het Europese en internationale kader. De **iRG Groene Energie** bekrachtigt de SET-Flanders-innovatieagenda en nam deze integraal op in de SIA-groene

energie. De VRWI publiceerde op 25 oktober 2012 het eindrapport en bijhorend VRWI-advies van de iRG Groene Energie. De iRG groene energie stelt duidelijk dat een langetermijnvisie voor groene energie noodzakelijk is waarbij ingezet wordt op verschillende technologieën en aspecten (hernieuwbare energie, slimme elektriciteitsnetwerken, energieopslag, energie-efficiëntie in gebouwen en bedrijven, energiebesparing). De SET-Flanders-innovatieagenda is ongetwijfeld de leidraad bij het uitwerken van deze visie.

Een Vlaamse strategische visie voor energietechnologie is ook een belangrijke basis voor de verdere structurering en financiering van het Vlaamse innovatiebeleid. Knelpunten in het huidige innovatieinstrumentarium, zoals de ondersteuning van piloot-, demonstratie- en valorisatieprojecten, zouden weggewerkt moeten worden. Daarnaast zou naast de huidige projectmatige benadering een programmatorische ondersteuning uitgewerkt moeten worden die Vlaanderen moet toelaten versterkt deel te nemen aan Europese initiatieven en programma's met het oog op de meer geïntegreerde en gecoördineerde aanpak van het toekomstige Horizon 2020-programma.

Opstart KET-platform Vlaanderen

Horizon 2020, het nieuwe Europese kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie (2014 – 2020) legt sterk de nadruk op de ontwikkeling van de industriële capaciteit in Europa. De focus situeert zich rond industrieel leiderschap voor sleuteltechnologieën of “Key Enabling Technologies” (KETs). Dit omvat:

- micro- en nano-elektronica
- fotonica
- nanotechnologie
- geavanceerde materialen
- biotechnologie
- geavanceerde fabricagesystemen en processen

De ontwikkeling van deze specifieke technologieën vereist ver doorgedreven kennis en het nodige kapitaal. Vlaanderen wil maximale synergie creëren via een gestroomlijnde combinatie van eigen financieringsinstrumenten en de strategische benadering van het Innovatiecentrum Vlaanderen en het Nieuw Industrieel Beleid (NIB). Om deze uitdaging aan te gaan, werd het KET-platform Vlaanderen gelanceerd.

Alle deelnemers bundelen hun krachten om per technologiedomein **strategische roadmaps** voor Vlaanderen uit te werken. Ze richten zich op de sterkte van projecten waar de ganse waardeketen kan benaderd worden en verankeren deze met de KET-roadmaps. De ontwikkeling van eigen roadmaps versterkt de positie van Vlaanderen in het nieuwe kaderprogramma terwijl de focus gericht blijft op de noodzakelijke uitbouw van nieuwe levensvatbare waardeketens zoals voorzien in het NIB.

JPI Oceans, een eigen stek

Het Gemeenschappelijk Programmeringsinitiatief “Gezonde Oceanen en Productieve Zeeën” (Joint Programming Initiative on Healthy and Productive Seas and Oceans), beter gekend als JPI Oceans, huldigde op 9 oktober haar secretariaatskantoor in Brussel officieel in. Dit gebeurde met een gepaste muzikale omlijsting door het ensemble 'Spiral Consort' op 12.000 jaar oude instrumenten, prachtige hoornschilden die ooit de oceanen sierden. Dirk Van Melkebeke, secretaris-generaal van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie opende in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Raad van Bestuur van JPI Oceans deze gloednieuwe kantoorruimte, de eerste in haar soort om deze specifieke vorm van internationaal teamwerken te ondersteunen. Hij prees het harde werk dat het secretariaat ter ondersteuning van de partnerlanden heeft verricht bij het uitwerken van alle documenten om de zeeën en oceanen op de agenda van Horizon 2020 zichtbaar te maken.

Maatschappelijke uitdagingen

JPI Oceans is een van de tien initiatieven die het concept van het “Gemeenschappelijk Programmeren” invulling geven. Dit concept werd in 2008 gelanceerd door de Europese Commissie – mede onder impuls van Frankrijk – in een mededeling: [“Towards joint programming in research”](#).

Belangrijk bij Joint Programming (JP) is dat het initiatief bij de lidstaten en geassocieerde landen ontstaat om belangrijke maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, de zgn. **Grand Challenges**. Hierbij kan het zowel gaan om een efficiëntere samenwerking tussen bestaande nationale/regionale programma's, het opzetten van nieuwe programma's of om een combinatie van beide.

JPI's moeten een meerwaarde bieden t.o.v. de huidige gefragmenteerde inspanningen van de lidstaten op het vlak van onderzoek in bepaalde domeinen. Zij moeten resulteren in het samenbrengen van middelen, het optimaliseren van de O&O-investeringen, het selecteren of ontwikkelen van de meest geschikte instrumenten en de collectieve monitoring en opvolging van de voortgang.

Dit initiatief staat open voor alle EU-lidstaten en geassocieerde landen die investeren in marien en maritiem onderzoek.

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- het maximaliseren van de waarde van mariene en maritieme economie op een duurzame manier;
- streven naar een goede milieutoestand van de zeeën en het optimaliseren van maritieme ruimtelijke ordening;
- verbeterd omgaan met klimaatverandering en het inperken van de menselijke effecten op het mariene milieu.

Het organiseren van JPI Oceans

JPI Oceans omvat 18 lidstaten en partners, geografisch verspreid rond alle Europese zeebekkens en bevindt zich in de opstartfase. Via de oprichting van een bestuursstructuur wordt het vertrouwen tussen de deelnemende landen opgebouwd in een continue dialoog met de stakeholders. Deze gezamenlijke inspanningen zullen een grote toegevoegde waarde geven aan de individuele investeringen van elk land en zorgen voor een consolidatie van het Europees mariene en maritiem onderzoekslandschap.

Vlaanderen in Actie

Sociale Innovatie

Maatschappelijke uitdagingen beantwoorden

Met de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen' wil de Vlaamse Regering via innovatie belangrijke maatschappelijke uitdagingen op het vlak van economische activiteit en duurzame, gediversifieerde tewerkstelling het hoofd bieden. "Uitdagingsgedreven" innovatie is een manier om het wetenschaps- en innovatiebeleid te stroomlijnen via inventieve, multidisciplinaire en systematische oplossingen.

Door koppeling van wetenschappelijke en technologische sterktes met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen ontstaan **multidisciplinaire innovatieknooppunten**. Een treffend voorbeeld: wetenschappelijk onderzoek rond materialen kan leiden tot goedkopere woningisolatie waardoor ook minder bemiddelde personen hun woning kunnen isoleren, met minder verwarmingskosten, lagere milieuvuiling en meer budgettaire ruimte voor een gezondere levensstijl tot gevolg.

Sociale Innovatie

In 2012 concretiseerden we het beleid rond sociale innovatie via specifieke instrumenten die (in 2013) een effectieve uitvoering zullen krijgen. In het voorjaar 2012 schreven we een overheidsopdracht uit voor **een studie over de ontwikkeling van een ondersteuningsstructuur** voor sociale innovatie in Vlaanderen. De studie definieerde sociale innovatie als elke innovatie die:

- structureel gericht is op het invullen van een maatschappelijke behoefte (maatschappelijke uitdaging), zoals het aanpakken van de multidimensionale maatschappelijke problemen van de meest kwetsbare groepen in de samenleving;
- en een nieuw of significant verbeterd product (product en/of dienst), proces, marketingmethode en/of organisatiemodel bevat.

Sociale innovatie beoogt dus structurele veranderingen voor maatschappelijke behoeften.

Aan de hand van een aantal voorbeelden verduidelijkt de studie ook **wat sociale innovatie niet is** en beschrijft de verschillende groepen van **belanghebbenden**: het middenveld, het bedrijfsleven, kapitaalverschaffers en buitenlandse voorbeelden van sociale innovatie. Vervolgens werkten we een aantal strategische doelstellingen verder uit vanuit een specifieke **diensteninnovatiebenadering**. Daarbij schetste de studie een aantal instrumenten en mogelijke pistes om de ondersteuningsstructuur te financieren met een raming van de nodige budgetten.

Dit vormde de basis voor twee besluiten van de Vlaamse Regering:

1. De eenmalige "**Oproep Sociale Innovatie**" capteert sociaal innovatieve ideeën uit het veld om ze verder te

verrijken en uit te werken. Aan de hand van een impactanalyse, worden projecten geselecteerd met een duidelijk aantoonbaar positief effect, die later eventueel in aanmerking komen voor een vervolgtraject via de Sociale Innovatiefabriek of het IWT-KMO-programma.

2. De "**Sociale Innovatiefabriek**" wil krachten van bedrijven en maatschappelijke organisaties bundelen om sociaal ondernemerschap en sociale innovatie te ondersteunen en promoten. Maatschappelijke organisaties en bedrijven die een model zoeken om meer sociale waarden te integreren staan hier centraal. Deze doelgroepen worden gesensibiliseerd om innovatiestudies of -projecten uit te voeren die resulteren in marktklare, duurzame, sociale innovatie.

Het beleid betreffende Sociale Innovatie zal in 2013 meer en meer concrete vorm krijgen door de oproep met de daaruit voortvloeiende projecten, en de opstart van de sociale innovatiefabriek.

‘Slimme Specialisatie’, dat is pas slim

Een nieuwe invalshoek

In tijden van economische crisis moeten we fundamentele keuzes maken bij het toekennen van overheidssteun. ‘Slimme specialisatie’ biedt een **nieuwe beleidsbenadering** in het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) als een strategische oriëntatie voor de economische transformaties in Vlaanderen door gerichte innovatie.

Vanuit Europees perspectief

De Europese Commissie ziet de ontwikkeling van ‘slimme specialisatiestrategieën’ als voorwaarde voor toegang tot het cohesiebeleid en wil de regio’s stimuleren om een gecoördineerd beleid met innovatiemiddelen te voeren, zodat gefragmenteerde en dubbele initiatieven worden vermeden. Het Departement EWI trok in samenwerking met ECOOM een **onderzoeksproject van de OESO** over ‘smart specialisation for innovation driven growth’. Aan deze studie namen 12 landen en 15 regio’s deel. Dit resulteerde o.m. in een monitoringsysteem op basis van specialisatie-indicatoren en casestudies voor beleidsontwikkeling. Eind 2012 werd het project afgesloten met een syntheserapport dat aan de Europese Commissie werd voorgesteld.

Binnen Vlaanderen

Twee Vlaamse casestudies over ‘**Sustainable Chemistry**’ en ‘**Nano for Health**’ geven een nieuw perspectief voor het innovatie- en transformatiebeleid en tonen de noodzaak aan van een betere afstemming tussen wetenschappelijke en industriële specialisaties om sterke clusters voor de toekomst uit te bouwen. Het strategisch platform **FISCH** en het strategisch onderzoekscentrum **IMEC** zijn de ontwikkelingspolen van waaruit sterkten uit de industrie en de technologie aangevuld worden met complementaire krachten bij technologische en economische partners. Zo worden werkelijk competitieve waardeketens voor de toekomst ontwikkeld. Om de actoren hiervoor te identificeren en te mobiliseren worden diverse ‘mapping’ technieken uitgetest.

Een meer gefocust beleid

Parallel met deze studies werd het ‘**gericht clusterbeleid**’ in het kader van het NIB geconcretiseerd via de ontwikkeling van een ‘slimme specialisatiestrategie’. Zo komen we tegemoet aan de vragen van het Europese beleid en focussen we op het gericht innovatiebeleid met zijn innovatieknooppunten en het NIB met zijn platformen voor transformatie en innovatie. Het platform FISCH geldt als een voorloper van dit gericht clusterbeleid.

Verankerd in een conceptnota

Deze voorbereidingen resulteerden eind 2012 in de conceptnota ‘Een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid’ die in februari 2013 door de Vlaamse regering werd aangenomen. De methodiek van ‘Slimme specialisatie’ bij de uitbouw van een gericht clusterbeleid vormt het speerpunt van de groeistrategie gedreven door maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen in Actie. Een beperkt aantal ‘speerpuntclusters’ krijgt een erkenning op basis van de kwaliteit van hun ‘roadmap’ met doelstellingen en engagementen voor transitie en slimme specialisatie. Op basis van deze roadmap verwerven ze een partnerschap voor co-investering met een bundeling van overheidsinstrumenten. In 2013 werken we verdere piloottrajecten uit.

Nieuw Industrieel Beleid in actie

Naar een industrie van de 21ste eeuw...

Het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) creëert voorwaarden om bestaande industriële activiteiten te vernieuwen en bijkomende initiatieven te ontwikkelen. Het Witboek NIB tekent in dit kader 50 acties uit opgedeeld in vier beleidspijlers (economie, innovatie, werk, infrastructuur) en ondersteunende acties. In 2012 werden 13 acties volledig afgewerkt, 5 hebben een lichte vertraging en de overige 32 zijn op schema.

Op de vernieuwde website www.nieuwindustrieelbeleid.be worden alle acties duidelijk opgesomd en de vooruitgang helder gepresenteerd. Op die manier kunnen alle betrokkenen de reeds gedane inspanningen opvolgen en wordt het NIB hierdoor ook transparant voorgesteld. De website werd bovendien in 2012 het communicatiekanaal bij uitstek waar er een overzicht van acties en activiteiten die in het veld gebeuren verzameld worden.

...via doelmatige transformatie

Het Actieplan NIB stelde deze 50 acties scherper op punt met de focus op een operationeel transformatiebeleid.

Om transformatietrajecten te versnellen lanceerde het Agentschap Ondernemen **twee oproepen** voor bewustmaking, ervaringsuitwisseling, studie en gerichte bedrijfsbenaderingen. De eerste oproep '**Fabriek van de Toekomst**' selecteerde 26 projecten die in aanmerking komen voor een steunbedrag van 8,4 miljoen euro. De tweede oproep '**Sleuteltechnologieën**' leverde 18 projecten op, goed voor een bedrag van 7 miljoen euro. Het 'Strategisch Leerplatform Nieuw Industrieel Ondernemen' groepeerde al deze projecten om van elkaars goede praktijken te leren.

De **Rondetafel Bouw** werkt aan een strategische agenda voor de transformatie van de bouwsector rond de thema's bijna-energie-neutraal bouwen, recycling van materialen en nieuwe bouwvormen. Hiervoor werden themagroepen en transformatieplatformen opgestart (o.m. rond waterbestendig bouwen). Dit is een pilootproject voor een vernieuwend sectoroverschrijdend overleg met belangrijke uitdagingen op lange termijn op de agenda.

Concrete acties volgens 3 types

De acties onder het NIB kunnen we indelen in drie types: zuivere overheidsacties, partnerschappen en analytische activiteiten.

- De **overheidsacties zijn nieuwe steunmaatregelen** (zoals de hervorming van de Strategische Investerings- en Opleidingssteun in Strategische Transformatiesteun) of organisatorische maatregelen (zoals de afstemming tussen de Vlaamse agentschappen voor het aanbieden van steuninstrumenten voor NIB).
- De **partnerschappen zijn gericht op het vormen van netwerken** (o.m. voor open productie- en innovatie-

- infrastructuren, nieuwe opleidingstrajecten), leren (zoals het Strategisch Leerplatform) en strategieontwikkeling (zoals de Innovatieregiegroepen en erkende Transformatie- en Innovatieplatformen).
- De **analyses voor het uitdiepen van het NIB** worden uitgevoerd via het Steunpunt Ondernemingen en Regionale Economie (STORE), externe studies (het OESO-project over slimme specialisatie) en expertgroepen.

Betere beleidsinstrumenten

Een centraal aandachtspunt is de ontwikkeling van nieuwe coördinatiestructuren via waardeketens, clusters en grote projecten. Het FISCH-platform voor duurzame chemie geldt als een voorloper van een gericht clusterbeleid voor transformatie door innovatie. Via de methodologie van 'roadmapping' focussen we op de strategische investeringen voor innovatie en transformatie die Vlaanderen internationaal onderscheiden (slimme specialisaties).

Scherpstelling innovatiebeleid met actielijnen uit Rapport Soete

Soete2 Rapport

Vijf jaar na het vorige rapport Soete waarin het Vlaamse instrumentarium voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie werd doorgelicht leverde de expertgroep in het licht van het EU 2020-beleid een geactualiseerde versie van dit rapport op met **17 aanbevelingen voor een grotere innovatieve performantie** in het wetenschaps- en innovatiesysteem in Vlaanderen.

Aanbevelingen

Positief punt is de excellente wetenschappelijke output in Vlaanderen, maar ze stroomt te weinig door naar de industrie, met de zogenaamde **innovatieparadox tot gevolg**. Het Vlaams innovatiebeleid is sterk technologisch georiënteerd: wanneer we de vraag naar innovatie vanuit de industrie meer zouden stimuleren, kunnen we onze wetenschappelijke specialisaties sneller vermarkten.

Het rapport stelt drie uitdagingen vast: een beter kritisch evenwicht

1. op het vlak van administratieve vereenvoudiging,
2. tussen top-down en bottom-up initiatieven,
3. tussen een generiek en een gesegmenteerd innovatiebeleid.

Ingebed in het beleid

Het Soete2-rapport vertaalde zich politiek in zes transformatielijnen:

- De eerste actielijn richt zich op **internationalisering**: het departement EWI zal een grotere beleidscoördinerende rol opnemen ter stimulering van internationale en domeinoverschrijdende samenwerking. We zullen ook meer aandacht besteden aan de mobiliteit van onderzoekers op internationaal vlak.
- De tweede actielijn wil de wildgroei aan innovatie-initiatieven tegengaan door op basis van **performantie-indicatoren** in tijd uitdovende maatregelen te voorzien en zo beleidsruimte bij te creëren.
- De derde actielijn geeft het **primaat van de politiek** aan in de afstemming met de agentschappen in het kader van een Beter Bestuurlijk Beleid.
- De vierde actielijn sluit zich aan bij het **Nieuw Industrieel Beleid** als stimulans voor de productiviteit van de industrie en bij het federaal relancebeleid voor een verhoogde transformatiecapaciteit.
- De vijfde actielijn stelt voorwaarden scherp voor een effectievere invulling van een klantgericht **'Innovatiecentrum Vlaanderen'**.
- De zesde actielijn stroomlijnt de verbreding van technologische innovatie naar **nieuwe innovatievormen**, zoals sociale innovatie, creatieve industrieën en innovatie in de publieke sector.

Naar een digitale toekomst

Brussels Declaration on Open Access

Op 22 oktober 2012 organiseerde EWI in samenwerking met de federale overheid (BELSPO – federaal wetenschapsbeleid), de Franstalige gemeenschap (DGENORS), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) en het initiatief OpenAccessBelgium een studiedag onder de noemer “**Open Access to Excellence in Research**” en bood een overzicht van wat er in België leeft rond Open Acces.

Op deze boeiende dag vond ook de ondertekening plaats van de Brussels Declaration on Open Acces (voor Belgisch wetenschappelijk onderzoek gefinancierd met publieke middelen) door (vertegenwoordigers van) Minister Lieten voor de Vlaamse overheid, Minister Paul Magnette voor de federale overheid en Minister Jean-Marc Nollet voor de Federatie Wallonië-Brussel.

Met de ondertekening van de ‘Berlin Declaration on Open Access’ in 2007 engageerden 18 Belgische onderzoeksinstituten en onderzoeksfondsen zich al om de verspreiding van wetenschappelijk onderzoek in Open Access te ondersteunen. **Met de Brussels Declaration in 2012 wordt dus bevestigd dat Open Access de standaard moet zijn bij de verspreiding van Belgisch onderzoek.** Alle partijen verbinden zich er bovendien toe om het voortouw te nemen om dit ook Europees en wereldwijd gerealiseerd te zien.

Wat is Open Access?

Open Access is hét alternatief voor de traditionele manieren van publiceren, die niet altijd meer voldoen aan de wensen van belanghebbenden. **Kosteloze online toegang tot wetenschappelijke publicaties blijkt immers de meest efficiënte manier te zijn om consultatie en gebruik van publiek gefinancierd wetenschappelijk onderzoek te verzekeren.** Onderzoek beschikbaar in Open Access blijkt internationaal een grotere zichtbaarheid te hebben, wat voordelig is voor zowel individuele auteurs als voor onderzoeksinstituten en onderzoeksfondsen.

Open Access Green, Open Access Gold, Open Data?...

Open Acces kan verkregen worden op twee manieren, die elkaar niet noodzakelijk uitsluiten, en die elk hun eigen verdiensten hebben. Wetenschappers kunnen de resultaten van onderzoek deponeren in een digitaal open access archief, wat in het jargon een “repository” wordt genoemd. Dit wordt aangeduid als “**Green Open Access**”. Een tweede mogelijkheid is het publiceren in speciale Open Access tijdschriften, het zogenaamde “**Gold Open Access**”. Daarnaast bestaat er ook **Open Access to Data**. Dat is een concept dat nog verder gaat, en waarbij niet alleen het wetenschappelijke artikel of de publicatie “open” zijn, maar ook de bijhorende onderzoeksdata.

De toekomst?

Open Access is inmiddels wereldwijd een hot topic geworden en een principe dat zowel door de brede onderzoeksgemeenschap (o.a. door diverse Nobelprijswinnaars en wetenschappelijke instellingen zoals het CERN) als door diverse politieke actoren (zoals de Europese Commissie) wordt ondersteund. Met dit initiatief willen we aantonen dat België, door een proactief beleid te voeren rond Open Access een voortrekkersrol kan spelen op dit domein, en zo zijn status van innovatief kenniscentrum kan bevestigen.

FRIS onderzoeksportaal

Het FRIS (Flanders Research Information Space) programma wil zoveel mogelijk actuele informatie over onderzoek in Vlaanderen aanbieden aan een zo ruim mogelijk publiek. Het uithangbord is het FRIS onderzoeksportaal: www.researchportal.be.

Meer onderzoeksinformatie

Het FRIS onderzoeksportaal werd in 2012 uitgebreid met maar liefst 3.596 publicaties, 482 projecten en 162 onderzoekers van de Hogeschool Gent. In totaal biedt de website meer dan 25.000 projecten aan van meer dan 22.000 onderzoekers en geeft hiermee het meest compleet overzicht van het Vlaamse onderzoekslandschap.

Hogere kwaliteit

In 2012 overschreed het bezoekersaantal van het FRIS onderzoeksportaal de kaap van het 1,5 miljoen. Tijd voor een professioneel gebruikersonderzoek met een online bevraging waarin gepeild werd naar de tevredenheid van de bezoekers. Dit leverde een nuttig rapport op met concrete adviezen voor verbetering, verdere uitbouw van de website, communicatie en marketing.

Projecten in de pijplijn

Een dynamisch onderzoekslandschap vereist een nieuwe manier van informatieuitwisseling en bijhorende architectuur.

In dit kader werden in 2012 drie fundamentele projecten aangevat die in 2013 verder voltooid zullen worden en de ruggengraat vormen van het FRIS programma:

- In het project 'maturiteitsanalyse van de institutionele repositories van de Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen' analyseren we de bestaande gegevensbanken inzake architectuur, kwaliteit en coherentie en stellen we per instelling een ontwikkeltraject voor om deze gegevens verder in het onderzoeksportaal te integreren.
- Het Linked Open Data (LOD) pilootproject combineert de gestructureerde data van het FRIS onderzoeksportaal met ongestructureerde data (volledige tekst van publicaties, websites van projecten en personen) via het 'open data' principe (gebruik van open standaarden).
- Via het project 'OrgUnit service' willen we gegevens aanbieden over organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van onderzoek: onderzoeksinstellingen, onderzoeksgroepen en bedrijven. Elke leverancier levert gegevens over zijn eigen instelling aan en krijgt in ruil hiervoor toegang tot de gegevens van de overige instellingen en van de VKBO (Verrijkte Kruispuntbank voor Ondernemingen).

Vlaams supercomputer centrum

Het aandeel van supercomputers bij de uitvoering van toponderzoek wint voortdurend aan belang bij een steeds grotere waaier aan wetenschappelijke disciplines. In het kader van het **Digitaal Actieplan Vlaanderen** besliste de Vlaamse Regering in 2007 om het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC) uit te bouwen.

Het VSC is het supercomputercentrum waar de vijf universitaire associaties hun belangrijkste rekeninfrastructuur inbrengen. Zowel de Tier-1 (nationale/regionale rekeninfrastructuur) als Tier-2 (lokale rekeninfrastructuur) computers zijn verbonden met de instellingen via **supersnelle lichtpaden** zodat **alle onderzoekers in Vlaanderen van de rekeninfrastructuur gebruik kunnen maken**.

Een eerste doorbraak in 2012

De eerste resultaten van deze inspanningen worden zichtbaar. Op 25 oktober 2012 werd aan de Universiteit Gent de eerste Tier-1 supercomputer in gebruik genomen. De nieuwe rekencluster is daarmee de **snelste computer van België** en situeert zich zelfs op plaats 118 in de wereldwijde top 500.

Afgelopen jaar werd tevens gestart met de voorbereiding van een structurele financiering voor het VSC. Deze financiering zal in de toekomst via de Herculesstichting verlopen.

Om de Vlaamse onderzoekers toegang te verlenen tot de Tier-0 internationale supercomputers zochten we aansluiting bij het Europees samenwerkingsverband PRACE (Partnership for Advanced Computing in Europe), dat de Europese rekeninfrastructuur voor grootschalig wetenschappelijk onderzoek omvat. Gelet op de inspanningen van de afgelopen jaren kunnen we besluiten dat Vlaanderen ondertussen op de "High Performance Computing" kaart staat.

Wetenschap in de kijker

Richting Morgen met wetenschap, technologie, creativiteit en innovatie

In 2012 stelde de Vlaamse minister bevoegd voor innovatie een nieuw beleidsplan wetenschapscommunicatie op. We gingen van start met de opmaak van een marketing- en communicatiestrategie voor de periode 2012-2014 voor een meer impactvolle communicatie over wetenschap, technologie en innovatie (WTI). Samen met een marketing- en communicatiebureau werkten we een strategie en een communicatieplan uit. Als eerste globale actie lanceerden we van een sensibiliseringscampagne naar het grote publiek.

Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2012-2014

Via [het beleidsplan wetenschapscommunicatie](#) willen we het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie bij een breed publiek verhogen. Hiervoor versterken we de deelname aan het maatschappelijk debat bij brede lagen van de bevolking en voeren we een doelgroepenbeleid bij specifieke kansengroepen en toptalenten. Daarnaast stimuleren we een cultuur van wetenschap en innovatie en verhogen we de internationale uitstraling van onze Vlaamse onderzoekers. Ook de instroom van jongeren in technische en wetenschappelijke studierichtingen blijft een vast agendapunt.

Impactvol communiceren

Als overkoepelend project van het beleidsplan werkten we in 2012 een **communicatiestrategie** uit om met een duidelijke boodschap het imago van wetenschap en innovatie te verbeteren en de overkoepelende communicatie over verschillende bestaande initiatieven beter op elkaar af te stemmen.

Campagne Richting Morgen

Als eerste actie van de nieuwe communicatiestrategie lanceerden we een **campagne** met als centrale boodschap: wetenschap, technologie, innovatie en creativiteit staan voor 'vooruitgang'. Dit illustreerden we met een nieuw logo: een pijl met de woorden '**Richting Morgen met wetenschap, technologie, creativiteit en innovatie**'. De campagne ging van start eind oktober 2012 en loopt verder tot 2014. Via het gebruik van het logo kunnen organisaties die communiceren over initiatieven rond WTI een herkenbaar beeld bij het grote publiek creëren.

De campagne wil komaf maken met clichés over het imago van wetenschap, technologie en innovatie via niet voor de hand liggende rolmodellen. We maakten een eerste golf van advertenties met drie rolmodellen die werden gepubliceerd in dagbladen, weekbladen en magazines. We ontwikkelden eveneens een eenvoudige website www.richtingmorgen.be met informatie over de campagne. In 2013 werken we deze website verder uit met meer inhoudelijke gegevens over wetenschap, technologie en innovatie.

Daarnaast was er ook [een facebookwedstrijd](#). We vroegen aan de deelnemers om een foto van zichzelf op te laden met een pijl en te motiveren waarom zij ook een wegwijzer Richting Morgen zijn. De winnaars ontvingen toegangstickets voor De Zoo/Planckendael of Technopolis, een boottocht met het onderzoeksschip de Simon Stevin of het gezicht worden van de nieuwe campagne in 2013 en 2014.

De nieuwe WIN-site

Het Wetenschapsinformatienetwerk (WIN) in het nieuw!

In 2012 werd de website van het WetenschapsInformatieNetwerk in een nieuw kleedje gestoken. Naast een volledige migratie van de data naar een Drupal website voegden we een aantal nieuwe functionaliteiten toe die de integratie met social media versterken.

Wat is het WIN?

Vlaanderen ontwikkelde aanzienlijke expertise op het vlak van popularisering en communicatie i.v.m. wetenschap, technologie en innovatie. Tal van actoren staan mee in voor de realisatie van onze beleidsdoelstellingen.

Om deze expertise te verankeren, stimuleren we continu de samenwerking tussen de overheid en de andere actoren. Een van de middelen om deze actoren te ondersteunen is het WetenschapsInformatieNetwerk (WIN). Hiermee willen we de uitwisseling van informatie en expertise bevorderen tussen actoren onderling en met de overheid.

Om dit proces te vergemakkelijken, ondersteunt het departement EWI dit met een elektronisch platform, www.wetenschapsinformatienetwerk.be. Via deze website kunnen de organisaties activiteiten, projecten of nieuwsberichten delen met de andere leden en op die manier ervaringen en expertise uitwisselen.

Wat is er nieuw?

Voor een meer gebruiksvriendelijk beheer werd de website in 2012 gemigreerd naar een **Drupal website**. Zo behoort een vlotte inschakeling in het Vlaamse Drupal-platform (Kañooh) tot de mogelijkheden in de toekomst.

Naast deze migratie fristen we de website op en voegden we een **aantal extra functionaliteiten** toe. Zo kunnen we nu alle berichten delen op **social media** en zijn er meer mogelijkheden voor het delen van foto's en video's. Elk lid heeft een eigen profielpagina en kan zijn profiel koppelen aan een LinkedIn-, Twitter- of Facebookprofiel.

Tevens legden we de basis voor een automatische koppeling aan andere databanken/websites (zoals UitinVlaanderen, Klascement, RichtingMorgen,...). De effectieve koppeling met deze websites zullen we in 2013 realiseren. Via het principe van '**eenmalige invoer**' in het WIN, vereenvoudigen we de inspanningen voor communicatie over initiatieven van de actoren en stimuleren we de invoer van gegevens in het WIN als centrale databank.

Simon Stevin, hypermodern onderzoeksschip is operationeel

Officieel ingehuldigd, een plechtig moment

Op 13 september 2012 werd het eerste Vlaamse nieuwbouw-onderzoeksschip officieel in gebruik genomen. Heel wat eminente vertegenwoordigers van de lokale, Vlaamse en federale overheden, onder wie de voorzitter van het Vlaams Parlement Jan Peumans, woonden de doopplechtigheid bij. Als eerste spreker wees Johan Vande Lanotte, federaal minister van de Noordzee, op de noodzaak van een betere kennis van onze zeeën. Professor Colin Janssen, voorzitter van de wetenschappelijke commissie van het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), en provinciegouverneur Carl De Caluwé - tevens voorzitter van de raad van bestuur van het VLIZ - benadrukten dat onze onderzoekers met dit nieuwe onderzoeksschip ook internationaal een extra troef in handen hebben. Jacques D'Havé, administrateur-generaal MDK, vertegenwoordigde minister van Mobiliteit en Openbare werken Hilde Crevits en schetste zowel de technische kwaliteiten van het schip als het verloop van het bouwproces. Ingrid Lieten, viceminister-president en minister van Innovatie, tevens doopmeter van de Simon Stevin, benadrukte het bijzondere en steeds grotere belang van wetenschappelijk onderzoek op zee.

Alle sprekers verwezen naar de uitzonderlijk goede samenwerking tussen DAB VLOOT en het VLIZ. Zij waren vol lof over de vlotte realisatie van dit project.

In het bijzijn van een 250-tal genodigden doopte minister Lieten met vaste hand het nieuwe pronkstuk van het Vlaams wetenschapsbeleid. De sprekers en genodigden werden door kapitein Giovanni Terryn, Jan Mees (VLIZ) en Yves Gooosens (DAB VLOOT) rondgeleid. Daarna kreeg het gezelschap ruim de tijd om de Simon Stevin te ontdekken.

Het schip is genoemd naar de Vlaamse wiskundige en intellectuele duizendpoot Simon Stevin, die anno 1548 in Brugge werd geboren en heel wat maritieme, waterbouwkundige en technische hoogstandjes op zijn actief heeft.

Van project naar realisatie

Vijf jaar zijn verlopen tussen de eerste technische vergadering over de mogelijke bouw van een nieuw oceanografisch onderzoeksschip en het binnenvaren van de Simon Stevin in Oostende. Tijdens dit proces zijn DAB VLOOT en VLIZ erin geslaagd om een evenwicht te vinden tussen de noden van het zeewetenschappelijk onderzoek, het budget en de technische mogelijkheden. De Simon Stevin is gebouwd onder de Nederlandse 'Damen Shipyards Gorinchem', in samenwerking met 'Maaskant Shipyards' (NL) en 'Damen Shipyards Galatz' (RO). De kostprijs bedroeg 11,5 miljoen euro (inclusief btw). Aan de wetenschappelijke uitrusting werd 1 miljoen euro besteed.

"Een nieuwe troefkaart voor de Belgische en internationale zeeonderzoeksgemeenschap"

Dit schip met een lengte van 36 m, een breedte van 9,4 m en een diepgang van 3,5 m beantwoordt aan de noden van de verscheidene mariene onderzoeksdisciplines. Het is uitgerust met alle standaard-staalnameapparatuur en met hoogtechnologische sonartechnieken, die stroommetingen (akoestische stroommeter) en karakterisering van de bodem toelaten (multibeam). Een hoog-accurate plaatsbepaling wordt verzekerd door een dynamisch positionerings- en stuursysteem. Een dieselelektrische aandrijving biedt de mogelijkheid om te varen als 'stil schip', waardoor alle akoestische meetinstrumenten optimaal benut kunnen worden.

De RV Simon Stevin wordt ingezet voor academisch kustgebonden oceanografisch onderzoek in de zuidelijke bocht van de Noordzee en het oostelijk deel van het Kanaal. Het dient ook als trainingsplatform voor studenten uit de mariene wetenschappelijke en maritieme opleidingen, en als testplatform voor nieuwe technologieën. Educatieve tochten voor scholieren en basisscholen staan even goed op het programma. Het schip vaart onder Belgische vlag en is geregistreerd in Oostende. Er worden hoofdzakelijk dagoperaties uitgevoerd, maar ook meerdaagse reizen worden gepland. Het schip ondersteunt een breed spectrum aan zeewetenschappelijk onderzoek.

Het mariene onderzoek in Vlaanderen wordt uitgevoerd aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen. Het is multidisciplinair en heeft banden met fysische oceanografie, visserijonderzoek, mariene biologie, microbiologie, chemie, technologie, archeologie en aardwetenschappen.

Tijdens de zomermaanden 2012 heeft de Simon Stevin een hele reeks proefvaarten uitgevoerd. Intussen is het schip volop operationeel. Ook EWI heeft een aantal van de proeftochten bijgewoond. De onderzoeksgemeenschap kan vanaf 2013 ook meerdaagse tochten inplannen. Zie ook http://www.vliz.be/NL/Faciliteiten/Simon_Steivin.

Bron afbeelding:

VLIZ Fotogalerij / VLIZ (Soenen, Verhaeghe & C°), 2012

Een nieuw BOF-besluit

Bijzondere onderzoeksfondsen voor fundamenteel onderzoek

Op 21 december 2012 keurde de Vlaamse Regering na een lange procedure het nieuwe besluit betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap goed. De nieuwe BOF-regelgeving past binnen de beleidsbrief Innovatie 2011-2012 onder de operationele EWI-doelstelling "Versterken van de excellentie en dynamiek van het grensverleggend niet-gericht onderzoek" (SD2 – OD2.3).

Belangrijkste uitgangspunt van deze Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) is dat de middelen gebruikt moeten worden **om fundamenteel onderzoek te stimuleren**. BOF is niet enkel een belangrijk financieringsinstrument voor wetenschappelijk onderzoek, maar tevens de aangewezen manier om de universiteiten aan te zetten tot het voeren van een eigen onderzoeksbeleid. Daarbij moet de overheid niet inhoudelijk aansturen, maar kan ze stimulansen geven inzake kwaliteitsverhoging en zwaartepuntvorming van het fundamenteel onderzoek.

Wat is er nieuw in het BOF-besluit?

Het nieuwe besluit bouwt verder op de BOF-regelgeving, die de voorbije jaren geleidelijk aan werd ontwikkeld en verfijnd. Het besluit betekent dus geen grote breuk met het verleden. In overleg met de universiteiten werden wel enkele vernieuwingen aangebracht.

Zo werd voor de financiering voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen **enkele voorwaarden** bepaald:

- de vijfjaarlijkse opmaak van een strategisch beleidsplan met bijzondere aandacht voor kwaliteitszorg, goed bestuur, deelname van vrouwen en allochtonen aan het onderzoek, vorming en loopbaan van onderzoekers en communicatie over het onderzoek;
- de opmaak van een reglement, ingebed in een Charter Goed Bestuur, voor de interne toewijzing van de BOF-middelen;
- jaarlijkse rapportering;
- inschakeling in het Vlaamse wetenschapscommunicatiebeleid.

Daarnaast werden **een aantal parameters in het verdeelmechanisme – de zgn. BOF-sleutel – herzien**. Door de jaren heen werden de indicatoren die de verdeling van de BOF-middelen bepalen steeds verder verfijnd tot een zeer gedetailleerd outputgedreven mechanisme, dat excellentie van het onderzoek bevordert via o.m. meting van publicaties en citaties. Zo krijgen de publicaties, geteld in de publicatieparameter, vanaf nu een gewicht dat hun status in de eigen discipline respecteert.

De grootste wijziging in de regelgeving is echter **het invoeren van dynamische minimaandelen voor de Universiteit Hasselt, de Universiteit Antwerpen en de Vrije Universiteit Brussel**. Het doel hiervan is een stabiele financiering te voorzien voor elke universiteit, zodat ze de nodige engagementen op lange termijn effectief kan aangaan.

Tot slot werden enkele maatregelen voorgesteld om **meer kansen te bieden aan vrouwen in het onderzoek**. Een voorbeeld hiervan is de bepaling dat de strategisch plannen extra aandacht moeten besteden aan het genderevenwicht. Ook werd er een voorrangregeling ingeschreven voor het ondervertegenwoordigde geslacht bij nieuwe aanstellingen van zelfstandig academisch personeel en postdoctorale onderzoekers op de BOF-middelen en wordt bepaald dat de onderzoeksraad en de (onderliggende) selectie- en adviescommissies betrokken bij toekenning van BOF-middelen onder hun effectieve leden ten hoogste twee derde leden van hetzelfde geslacht mogen tellen.

Via deze nieuwigheden in het BOF-besluit wil de Vlaamse Regering, met respect voor de autonomie van de instellingen, de instellingen stimulansen geven voor de verdere uitbouw van een kwaliteitsvolle omkadering voor het fundamentele onderzoek.

Interministeriële Conferentie Wetenschapsbeleid

Interministeriële conferentie, wat is dat?

In ons land is binnen de meeste beleidsdomeinen een Interministeriële Conferentie (IMC) actief. Daarin zetelen de ministers van de respectievelijke bevoegde regeringen. Deze IMC werden opgericht door het Overlegcomité en zijn thematisch ingedeeld volgens de bevoegdheidsindeling van de federale ministeries. **Een IMC heeft geen bindende beslissingsmacht, maar het is een goed instrument voor een soepel en efficiënt overleg tussen de betrokken ministers en overheden, met eerbiediging van de autonomie van elk.** Het voorzitterschap van een IMC wordt afwisselend uitgeoefend door elk van de ministers van een overheid die deel uitmaakt van een IMC. Hiertoe wordt jaarlijks op het Overlegcomité een beurtrol vastgelegd.

Departement EWI als secretaris

In het beleidsdomein EWI is een **Interministeriële Conferentie voor Economie en Energie (EE)**, en voor **Wetenschapsbeleid en Cultuur (WC)** actief. De IMC WC telt vertegenwoordigers van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Naar aanleiding van het Belgische Voorzitterschap van de EU in 2010 - wat een samenkomst van de IMC's van alle beleidsdomeinen vereiste - werd het voorzitterschap van de IMC WC in september 2009 toegewezen aan de Vlaamse minister voor Innovatie die het secretariaat van de IMC toewees aan het Departement EWI.

In mei 2010 kwam de IMC in het domein van Wetenschapsbeleid (IMC WB) op initiatief van minister Lieten na vele jaren van inactiviteit opnieuw samen. Organisatie en voorbereiding waren in handen van de leden van de ambtelijk overlegorganen voor internationale en federale samenwerking, de "CIS-CFS", samen met de secretaris van de IMCWB. Elke minister (overheid) kon daarbij dossiers agenderen, die eerst binnen het CIS-CFS forum besproken werden en hierna op politiek niveau voorbereid en afgestemd. Tijdens de samenkomst in 2010 werden onder meer de activiteiten en de Belgische standpuntbepaling voor O&O tijdens het Belgische Voorzitterschap van de EU besproken.

Langer dan verwacht

Toen in september 2010 de termijn van de voorzitterschappen afliep, werd voor geen enkele IMC een nieuwe minister-voorzitter benoemd. Aangezien de federale regering langdurig ontslagnemend was, had het Overlegcomité geen nieuwe voorzitters aangeduid voor de IMC. Eerst in september 2012 werd opnieuw een beurtrol ingesteld. De Vlaamse minister bleef aldus nog 2 bijkomende jaren waarnemend voorzitter.

In november 2011 werd opnieuw een IMC georganiseerd; zij kreeg een vervolg in juni 2012. Op deze samenkomsten werden o.a. afspraken gemaakt over de voorwaarden voor deelname aan het EU-programma ESFRI (grote onderzoeksinfrastructuur) door deskundigen uit Belgische kennisinstellingen, en over een betere informatie-uitwisseling tussen de overheden rond wetenschapsbeleid. Ook werd een huishoudelijk reglement goedgekeurd, zodat voortaan duidelijke procedures, termijnen en een eenvormige werkwijze van kracht zijn.

Een nieuw voorzitterschap

In september 2012 werd het nieuwe voorzitterschap toegewezen aan de Franse Gemeenschap. Daarbij werd niet de minister voor Wetenschapsbeleid aangeduid (die tevens minister voor Innovatie in het Waalse Gewest is), maar de minister voor Cultuur, mevrouw Fadila Laanan. Het secretariaat van de IMC wordt momenteel verzorgd door de horizontale stafdiensten van het ministerie van de Fédération Wallonie-Bruxelles. Een volgende bijeenkomst van de IMC-WB wordt verwacht in het voorjaar van 2013.

Studie bio-economie

Een bio-(gebaseerde) economie maakt (waar mogelijk) gebruik van organisch hernieuwbare grondstoffen (van basismateriaal tot afvalrecuperatie) in de plaats van fossiele grondstoffen. Zo worden onder meer materialen en energie op een schonere manier geproduceerd en wordt een antwoord geboden op tal van maatschappelijke uitdagingen. De aaneenschakeling van biogebaseerde toepassingen stimuleert de werkgelegenheid, creëert meer toegevoegde economische waarde en verhoogt de bijdrage aan milieu- en klimaatdoelen.

Om de transitie naar de **biogebaseerde economie (BBE)** te verwezenlijken is een coherente strategie nodig met beleidskeuzes die zich baseren op de troeven van Vlaanderen. We moeten onze goede uitgangspositie met een hoog kennispotentieel, een sterke chemische, energie- en agrovoedingsindustrie, een intensieve land- en tuinbouw, en een efficiënt afvalbeheer, immers optimaal inzetten in de omschakeling naar een duurzame bio-economie.

In een Europees kader

Deze strategie zal eveneens beantwoorden aan [de Europese strategie voor de bio-economie](#). Dit laat toe dat Vlaanderen zich openstelt voor samenwerking met andere Europese landen die al een dergelijke strategie uitgewerkt hebben en/of bezig zijn met de implementatie ervan, zoals Nederland, Duitsland, Finland, Frankrijk.

Een belangrijk onderdeel in de meeste strategieën is het opzetten en ondersteunen van een specifieke cluster en/of public-private partnership (PPP). Recentelijk is een stijgende trend te merken in het aantal samenwerkingsverbanden tussen de clusters en PPPs binnen Europa, of zelfs met regio's over de Europese grenzen heen.

Studie over Vlaanderen

Het departement EWI liet een studie over “**Duurzaam gebruik van en waardecreatie uit hernieuwbare grondstoffen voor de biogebaseerde industriële productie in Vlaanderen**” uitvoeren. De aanbevelingen die uit deze studie resulteren, bieden een basis voor de ontwikkeling van een strategie voor bio-economie in Vlaanderen. [De studie kan je bestellen of downloaden op de publicatiedatabank van de Vlaamse overheid.](#)

De studie leert alvast dat BBE binnen Vlaanderen al een aanzienlijke impact heeft. De analyse van de economische impact en tewerkstelling van de BBE in Vlaanderen verduidelijkt deze vaststelling. Terwijl de industrie aan belang inboet binnen de totale Vlaamse economie, groeit de biogebaseerde economie.

Eveneens blijkt dat biogebaseerde producten (papier, houtvezelplaten, bio-kunststoffen en bio-chemicaliën) in vergelijking met bio-energie (biogebaseerde stroom of warmte, en biobrandstoffen) nu al vijf keer meer toegevoegde waarde en tien keer meer tewerkstelling creëren (op basis van berekeningen voor brutomarge). De fijnchemicaliën, biopolymeren en bio-kunststoffen nemen bijna de helft van de totale brutomarge uit de BBE voor hun rekening. Deze sectoren kennen bovendien de grootste dynamiek, groei en innovatie. Voor de ontwikkeling van een Vlaamse strategie is dit een belangrijke vaststelling. Enkel industriële sectoren die een hoge toegevoegde waarde creëren doen het immers goed en slagen erin te overleven op langere termijn.

Vlaanderen beschikt enerzijds over een relatief beperkt areaal voor landbouwgewassen maar anderzijds over sterke expertise rond de inzameling en verwerking van afval. Daarom moet Vlaanderen zich in de toekomst nog sterker focussen op hoogwaardige valorisatie van nevenstromen uit de biomassa gerelateerde industrieën zoals voeding, veevoeding, hout, papier vooraleer over te gaan tot energetische valorisatie op het einde van de levenscyclus.

Er blijken in Vlaanderen ook heel wat financieringskanalen en expertisecentra te bestaan op het gebied van onderzoek en innovatie maar ze zijn tamelijk gefragmenteerd. De meeste van deze financieringsbronnen focussen bovendien op fundamenteel wetenschappelijk onderzoek terwijl er een duidelijk financieringsmodel voor valorisatie- en demonstratieprojecten ontbreekt. Daarenboven is er weinig samenwerking tussen bedrijven, en zeker tussen bedrijven over verschillende industriële sectoren heen.

Er is wel veel regelgeving die onrechtstreeks impact heeft op de verdere ontwikkeling van de BBE. Deze regelgeving zit daarenboven verspreid over uiteenlopende beleidsdomeinen zoals milieu, innovatie, economie en landbouw. Recente beleidsinitiatieven waarin BBE geïntegreerd is (zoals [het transformatie- en innovatieplatform voor duurzame chemie FISH](#) en het [Duurzaam Materialenbeheer](#) binnen Vlaanderen in Actie) duiden op een positieve ontwikkeling.

EWI-focus

De **resultaten van de studie werden tijdens een EWI-focus op 28 november voorgesteld en getoetst** aan relevante Vlaamse en Europese studies en beleidsinitiatieven. Hierbij bleek een brede consensus over de nood aan een geïntegreerde beleidsvisie en demonstratieprojecten. [Alle presentaties van die dag staan online.](#)

Naar de toekomst toe...

Deze studie zal – samen met andere adviezen en studies – een belangrijke bijdrage leveren aan de Vlaamse visie en strategie voor de bio-economie die door de interdepartementale werkgroep medio 2013 aan de Vlaamse Regering zal voorgelegd worden.

Vlaamse Wetenschapsweek 2012

Wetenschap in de Kijker

Traditiegetrouw ging in 2012 reeds voor de tiende keer de **Vlaamse Wetenschapsweek** door. De Vlaamse universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke instellingen openden in het kader van “Wetenschap in de Kijker” (WIK) een hele week hun deuren. Van maandag 19 november tot en met vrijdag 23 november 2012 konden de Vlaamse scholieren kennismaken met het actuele onderzoek in tal van wetenschapsdomeinen.

Al nam het aanbod aan wetenschapspopulariserende initiatieven en activiteiten in Vlaanderen de laatste jaren enorm toe, toch kon ook deze editie van “Wetenschap in de Kijker” weer heel wat leerlingen en hun leraars mobiliseren: niet minder dan 21.849 jongeren namen met groot enthousiasme deel aan de 591 activiteiten, speciaal op maat voor hen georganiseerd. Uit een bevraging bij de medewerkers aan WIK bleek dat ook deze editie ruimschoots aan de verwachtingen van het beleid voldeed, nl. jonge mensen bewust maken van het belang van wetenschap en technologie voor onze samenleving, hun interesse hiervoor aanwakkeren en hen een juistere beeldvorming over wetenschappers en wetenschappelijk onderzoek bijbrengen.

Dag van de Wetenschap

Een nog ruimer publiek kreeg de gelegenheid om met wetenschappelijke activiteiten kennis te maken op de **Dag van de Wetenschap**, afsluiter van de Vlaamse Wetenschapsweek op zondag 25 november. Op 94 locaties werd wetenschap op begrijpelijke en boeiende wijze getoond en uitgelegd. De Vlaamse universiteiten, hogescholen, wetenschappelijke instellingen en – doe centra, musea, Volkssterrenwachten en planetaria hadden samen een aanbod van 531 activiteiten uitgewerkt. Voor het eerst deden ook 22 bedrijven mee en toonden hun afdelingen onderzoek en ontwikkeling. De Dag van de Wetenschap klokte af op 34.534 bezoekers, een verdrievoudiging t.o.v. de vorige editie in 2010. Dit is een belangrijke aansporing om dit succesvolle evenement voortaan jaarlijks te organiseren.

www.wetenschapsweek.be

Steunpunten

Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek

Samen met de Maya's vierde het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek in 2012 het slot en het begin van een cyclus. Het formele einde van de tweede steunpuntengeneratie op 31 december 2011 betekende de start van de **derde steunpuntengeneratie** op 1 januari 2012. Een aantal praktische elementen van de tweede generatie werden nog in 2012 afgehandeld, bv. de finale goedkeuring van de jaarverslagen en de uitbetaling van de laatste financieringsschijven.

Het doel van het steunpuntenprogramma blijft **wetenschappelijke ondersteuning van het beleid** van de Vlaamse overheid, zodat ze vlot en proactief kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen. De Vlaamse Regering erkent voor 21 verschillende thema's steunpunten voor een termijn van vier jaar (tot 31/12/2015). In de banner bovenaan deze pagina kan je door alle logo's bladeren.

Op de koepsite van het steunpuntenprogramma (www.vlaanderen.be/steunpunten) vind je meer informatie over elk van de steunpunten (contactgegevens, eigen websites, enz.) en over het programma.

Wil je alles nog eens rustig nalezen? Download of bestel dan de infobundel [Wegwijs door de steunpunten](#). Wil je snel op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes op de koepsite, abonneer je dan op de RSS-feed.

Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie

Het [Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie \(STORE\)](#) is opgericht op 1 januari 2012 en bestaat uit de volgende consortiumleden: KU Leuven, Vlerick Leuven Gent Management School, Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent en Hogeschool-Universiteit Brussel.

STORE heeft als hoofdtaak de Vlaamse overheid te adviseren op basis van fundamenteel en toegepast economisch toponderzoek, en dit binnen drie domeinen, met name (I) ondernemerscultuur in Vlaanderen, (II) ontwikkeling en doorgroei van kmo's en (III) ontwikkeling en groei van industriële clusters in Vlaanderen (met bijzondere aandacht voor de analyse en implementatie van het nieuw industrieel beleid). De drie onderzoekslijnen worden verder onderverdeeld in 11 specifieke werkpakketten die elk dieper ingaan op relevante beleidsthema's. De werkpakketten omschrijven de onderzoeksvragen die op middellange termijn worden onderzocht, en anderzijds wordt capaciteit voorzien binnen deze werkpakketten om in te spelen op korte termijn onderzoeksvragen vanwege de overheid. Daarnaast vormt het ontwikkelen van een gegevensbank met regionaal-economische indicatoren (het zogenaamde Regional Data Warehouse) een belangrijke hoofdplicht van het steunpunt ORE. Verdere details over de geplande onderzoeksactiviteiten vindt u terug in het [meerjarenplan](#) van STORE.

Voor elk thematisch onderzoeksspoor is een werkgroep opgericht. Deze komt regelmatig samen voor het optimaal afstemmen en opvolgen van de onderzoekswerkzaamheden binnen elk van de drie onderzoeksprogramma's. De spoorwerkgroepen beslissen op de verschillende sleutelmomenten van het onderzoek. Probleemstelling, onderzoeksofzet, onderzoeksvragen en methodologie worden aan de spoorwerkgroepen voorgelegd. Deze werkgroepen laten ook toe om de beleidsimplicaties en de planning op te volgen binnen elk spoor. Deze werkgroepen bestaan uit de promotoren en co-promotoren van elk werkpakket binnen een onderzoeksspoor, aangevuld met vertegenwoordigers van de Vlaamse administratie en het kabinet.

Het strategisch overleg tussen de Vlaamse overheid en STORE gebeurt echter in de stuurgroep. De stuurgroep staat niet alleen in voor de inhoudelijke aansturing van het beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek binnen de beleidslijnen en de bewaking van het tijds kader in verband met oplevering van de onderzoeksresultaten, maar ook voor de controle op de financiële uitvoering van het meerjarenplan van het steunpunt ORE.

Interne Projecten in 2012

Tijdig betalen van facturen

De publieke opinie in Vlaanderen is terecht kritisch voor haar ambtenarenapparaat. De openbare diensten hebben niet altijd een schitterend imago. Voor heel wat buitenstaanders zijn het – nog altijd – logge organismen met veel ‘overgewicht’, die slechts mondjesmaat meegaan met hun tijd. Je hoort weleens dat wie geld van de overheid moet krijgen, veel geduld moet oefenen.

Alvast dat laatste punt weerleggen we bij EWI met verve. Toen enkele jaren geleden werd vastgesteld dat het betalen van facturen bij de overheid niet echt vlot liep, werd een centraal project opgezet om de problemen aan te pakken.

We wezen enerzijds onze leveranciers op het respecteren van de wettelijke termijn (betaling ten laatste 50 dagen na ontvangst van de factuur), en maakten anderzijds met enkele ‘vaste’ leveranciers goede afspraken rond het indienen van hun facturen.

In de EWI-managementovereenkomst legden we de lat niet meteen laag, maar liefst 93 % van de facturen moet tijdig betaald worden!

De snelste van de klas

Uit de eerste maandrappporten bleek dat dit een realistische ambitie is: onze Afdeling Managementondersteunende Diensten (MOD) behalen iedere maand dit streefcijfer. Voor 2012 werden op het departement EWI 96,91% van de facturen tijdig betaald. Eén enkele maand stond er zelfs een ‘100 %’ op het scorebord.

Hierdoor is onze Afdeling MOD de koploper qua snelheid. We halen de hoogste score van de Vlaamse overheid en zijn dus de beste leerling van de klas: alvast ons (betaal)gedrag is onberispelijk.

Samenwerkingsverbanden

Ook bij de Vlaamse overheid staat de managementondersteuning – het geheel van opdrachten rond personeel en organisatie, boekhouding, logistiek, IT... – op een tweekoppig. Enerzijds verlichten nieuwe manieren van werken en rapporteren het werk, anderzijds worden de takenpakketten meer divers en complex. En in een weinig rooskleurige budgettaire omgeving moeten we meer doen met minder middelen.

De voorbije jaren kenmerkten zich dan ook door een tendens naar samenwerking en schaalvergroting. Het bestaan van ondersteunende diensten in kleinere entiteiten wordt in vraag gesteld. Via het sleutelproject rationalisatie MOF (management ondersteunende functies) streven we naar een gestructureerde samensmelting van entiteiten, integratie of synergie.

Beleidsdomein overschrijdend werken

De Managementondersteunende Diensten (MOD) van EWI en WSE, die momenteel vijf partners in twee beleidsdomeinen* bedienen, hebben niet gewacht op dergelijke evoluties om de hand aan de ploeg te slaan. Al enkele jaren maken we werk van samenwerking met collega's in andere beleidsdomeinen.

Naast ad hoc-projecten rond vervoersopdrachten (met enkele partners in het Ellipsgebouw) kregen in 2012 drie concrete synergiën vorm. Enerzijds werd intenser samengewerkt met de MOD van het beleidsdomein RWO. Voor enkele administratieve taken (invoer van gegevens in databanken, uitwerking van de dossiers 'eretekens') spelen de beide entiteiten efficiënt op elkaar in: de ene MOD stelt (tijdelijk) personeelsleden ter beschikking van de andere. Zo bieden we het hoofd aan piekperiodes en delen we intensief kennis en ervaringen. Een samenwerkingsprotocol zorgt voor de nodige aansturing en permanente evaluatie. Bovendien werd de aftrap gegeven voor een tweede concrete vorm van samenwerking: het team hr & vorming van de MOD EWI/WSE zal in 2013 zijn expertise inzetten om een aantal contractuele aanwervingsprocedures bij RWO in goede banen te leiden. Ook andere vormen van synergiën staan op stapel.

Anderzijds werden de banden met IWT aangehaald. De MOD EWI/WSE werkte een draaiboek met kalender uit, dat voorziet in een verregaande samenwerking tussen de managementondersteunende functies van beide entiteiten. Eind 2012 werden prioritaire acties bepaald, die in 2013 een vervolg zullen krijgen: een doorlichting van opdrachten en processen, personeelsinzet en gebruikte systemen. Op termijn streven we naar een associatie van talenten op het vlak van personeel en organisatie, IT en logistieke dienstverlening. Omdat het IWT voor personeelsbeheer en boekhouding eigen systemen hanteert, zal de transitie allicht een complex proces zijn. Beide entiteiten willen echter uitdrukkelijk tot een verregaande samenwerking komen. De leidend ambtenaar van het IWT zal deel uitmaken van het comité dat de MOD EWI/WSE aanstuurt.

Ten slotte werd in het najaar van 2012 de eerste steen gelegd voor verdere samenwerking met de MOD van het departement Landbouw en Visserij (LV). Ook daar zal het team hr & vorming van de MOD EWI/WSE selectieprocedures voor aanwerving en bevordering inhoudelijk en administratief ondersteunen (verwerken van kandidaturen, voorzitten en organisatie van jury's, contact met en nazorg voor sollicitanten...).

U merkt het: niet enkel het management staat er niet alleen voor, maar ook de managementondersteuners zelf weten elkaar te vinden.

** In 2012 waren dit het departement EWI, het agentschap Ondernemen, de VRWI, het departement WSE en het Vlaams Subsidieagentschap WSE.*

Klachtenmanagement anno 2012

We hebben succesvol de nieuwe klachtenmanagementdoelstellingen die de Vlaamse Ombudsman specificieerde, gerealiseerd.

Op organisatorisch vlak installeerden we een centraal coördinerend aanspreekpunt bij het departement EWI, betrokken we het managementcomité en activeerden we het **Netwerk Klachtenmanagement beleidsdomein EWI**. Via praktische workshops en digitale uitwisseling van informatie delen we goede praktijken en kennis. Zo ontwikkelden we twee handige documenten: de **EWI-Leidraad klachtenmanagement** met een centrale EWI-visie rond klachten en een praktische **EWI-Checklist voor klachtenbehandeling**.

We dienden tijdig het gebundeld **Klachtenrapport 2012 van het beleidsdomein EWI** in bij de Vlaamse Ombudsman:

- Voor het eerst leverden alle 9 EWI-entiteiten hun bijdrage.
- Zes EWI-entiteiten registreerden 43 klachten, waarvan 33 ontvankelijke, die volgens de regelgeving werden behandeld.
- In vele gevallen leidden klachten tot effectieve verbeteringen van procedures, werkwijzes en dienstverlening.

- Vijf EWI-entiteiten verbeterden hun interne *procedure van de klachtenbehandeling*.
- Het EWI-klachtenmanagement is nu duidelijk gelinkt aan het EWI-kwaliteitsmanagement, wat duidt op een hogere maturiteit.
- De kruisbestuiving tussen de EWI-entiteiten werpt concrete vruchten af.

Onze organisatiebeheersing

Organisatiebeheersing staat voor de mate waarin een instelling zijn risico's beheerst, mogelijke gebeurtenissen die de organisatie belemmeren in het realiseren van zijn doelstellingen. Om allerhande risico's het hoofd te bieden, ontwikkelden we met onze eigen personeelsleden en externe belanghebbenden de nodige instrumenten, maatregelen en werkwijzen.

Alle 8 IAVA-aanbevelingen gerealiseerd

Na twee jaar werk, zijn dit jaar alle 8 aanbevelingen die we in 2010 meekregen vanuit de Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) gerealiseerd. Via interactieve sessies maakten we werk van een **HR-beleid, Organisatiecultuurbeleid, Integriteitsbeleid, IT-strategie, Kennisbeheerstrategie**. We pasten nieuwe werkwijzen toe om de organisatiedoelstellingen en indicatoren te monitoren, de kostprijs van de organisatiedoelstellingen te berekenen en het geregistreerde vast actief uit te zuiveren.

Status maturiteit 3

We bereikten de status maturiteit 3 voor alle 10 de thema's uit Leidraad Organisatiebeheersing van IAVA ([link](#)) en overkoepelende doelstellingen op het vlak van efficiëntie, integriteit, kwaliteit en effectiviteit. Dit maturiteitsniveau staat voor: **'De beheersmaatregelen zijn aanwezig: gestandaardiseerd, gedocumenteerd, gecommuniceerd en worden organisatiebreed toegepast.'**

Organisatiebeheersing is bij EWI een dynamisch gebeuren, in ons Actieplan Samen Vooruit 2013 focussen we op:

- Consolideren en levend houden van de resultaten van de voorbije jaren;
- Bestaande initiatieven verder uitrollen en waar nodig optimaliseren.

ICT-meerjarenplan

In ons ICT-meerjarenplan ontwikkelden we via onze beleidsstrategie een visie over hoe het departement vanuit ICT-oogpunt zal functioneren en hoe ICT de organisatie zal ondersteunen. We tekenden een **doelarchitectuur** uit en ontwikkelden een **roadmap** met uit te voeren ICT-projecten tot 2015. Zowel het kerndepartement als de Management Ondersteunende Diensten (MOD) maken hier gretig gebruik van. Een uniform beslissingstraject zorgt ervoor dat alle ICT-projecten in lijn zijn met onze visie en dat geen tactische of verkeerde beslissingen rondom ICT-projecten of -platformen worden genomen.

Inbedding in de organisatie

We vulden binnen de organisatie de rol van **CIO** (chief information officer) in, die een cruciale rol vervult bij het beslissingsproces over ICT-aangelegenheden. Een **workflow** zorgt ervoor dat ICT-projecten enkel kunnen worden opgestart na formele toets met het ICT-meerjarenplan. De principes zijn bedoeld om iedereen op dezelfde lijn te krijgen en vormen belangrijke criteria voor de beoordeling van het naleven van de architectuur, vervullen van bedrijfsbehoeften en doelstellingen.

Meerwaarde

Via de opmaak van een businessarchitectuur zijn we er in geslaagd onze strategische objectieven en tactische vereisten te bepalen: welke activiteiten binnen EWI bestaan en door welke mensen en middelen ze ondersteund worden om de huidige en toekomstige strategie te helpen verwezenlijken. Naast de processen, die tonen hoe EWI haar opdracht uitvoert, brachten we ook alle externe actoren en alle in- en uitgaande informatiestromen in kaart. Dergelijke schema's tonen duidelijk aan welke bouwblokken (processen, data, applicaties, ...) beschikbaar zijn voor hergebruik, wat voor grotere **kostenefficiëntie** zorgt.

Onze organisatie evolueert permanent. De **snelheid** waarmee we ons kunnen **aanpassen** aan veranderende situaties, speelt een belangrijke rol in de beeldvorming naar burgers, bedrijven en alle andere externe actoren. ICT is de motor die onze organisatie kan laten functioneren als een wendbaar geheel, met een lage toegangsdrempel en zo licht mogelijke processen.

Concrete projecten

Een greep uit de projecten die werden opgestart: een publicatieplatform voor de Steunpunten van de Vlaamse overheid, uitbouw van een Sharepoint-site voor de ondersteuners en een documentbeheerssysteem.

Elektrisch voertuig

In het najaar van 2012 nam het departement haar **eerste elektrische dienstwagen** in gebruik. “Elke aankoop van de overheid zou innovatie moeten bevorderen” volgens secretaris-generaal Dirk Van Melkebeke. Praten en vergaderen over de opwarming van de aarde of over de noodzaak van innovatie is één ding, maar de handen uit de mouwen steken en iets *realiseren* is iets anders. “Ik ben trots dat ons departement bevoegd voor economie, wetenschap en innovatie het voorbeeld geeft: woorden wekken, maar voorbeelden strekken”, aldus de secretaris-generaal.

Grote autonomie

Het beestje heet Opel Ampera en kan met een volle accu 40 tot 80 kilometer afleggen, afhankelijk van de rijomstandigheden. De wagen is echter ook uitstekend geschikt voor grotere afstanden: na de eerste 40 à 80 ‘elektrische’ kilometers wordt de motor immers gevoed door een **range extender**, waardoor de autonomie tot ruim 500 kilometer oploopt. Ook dan wordt hij elektrisch aangedreven: zo blijft hij soepel, stil en efficiënt rijden.

Dienstwagen

In de ondergrondse garage van het Ellipsgebouw is oplaadapparatuur aanwezig. De auto is niet alleen milieubewust, maar ook mooi om naar te kijken. De secretaris-generaal en zijn chauffeur zijn alvast in de wolken. Zij gebruiken onze nieuwe aanwinst voor korte ritten in Brussel. Als de Ampera vrij is, wordt hij gewoon als dienstwagen ingeschakeld.

Vlaanderen in Actie

Eén en ander is gekaderd in [het ViA-project Elektrisch rijden](#), dat het potentieel van elektrische voertuigen in Vlaanderen in kaart brengt. Het departement EWI werd aangeduid als één van de pilootentiteiten. Resultaat van het onderzoek zal een beslissingsmodel zijn, dat door entiteiten - en in een later stadium eventueel andere overheden, organisaties of bedrijven - kan gebruikt worden om elektrische mobiliteit in hun bedrijfsvloot te integreren.

Debuut voor het grote publiek

Het nieuwe voertuig werd via een ludieke actie aan de EWI-personeelsleden voorgesteld, zodat dit initiatief geen ver-van-mijn-bedshow blijft. Tijdens een speciaal aangeboden ontbijt konden geïnteresseerden meerijden of zelf achter het stuur van de bolide plaatsnemen. We kregen enkel positieve reacties, alle vooroordelen schijnen gecounterd te zijn.